

haar eigenzinnigheid en zelfstandigheid opvallen. In zoverre zelfs dat zij Ferdinand Kloeck, die haar destijds het leven redde en haar opnieuw, als stralende prins, bevrijdt uit de vergiftigde slaap, afwijst bij diens aanzoek. Wat Sneeuwwitje onthoudt uit haar geschiedenis is de kracht om haar leven zelf te bestemmen, en dat dankbaarheid geen onderwerping mag betekenen. Ook aan de rol van de "jager" – in de NJT-versie de tamboermajoor – wordt een andere wending gegeven: hij is een wrede, domme militarist, onnozel verliefd op de Koningin. Vooral zijn met handen en voeten (en veel getrommel) vertelde verhaal over de verovering van de 382ste spiegel is dik in de verf gezet, té dik naar mijn oordeel: zo'n cabaretesk spel slaat heel snel om in kitsch en meligheid. Ook een mogelijke politieke duiding, op zich misschien zinvol, is hier niet bij gebaat. Desondanks weet regisseur Rooijackers de zwart-wit-tegenstelling die eigen is aan de sprookjesstructuur, te nuanceren: met name het onbehaaglijke einde, de afgewezen prins die niet beloofd wordt, is opvallend.

Goudlokje en de twee beren van het Speeltheater (NL) is een voorstelling van een heel andere aard: Saskia Janse, geregisseerd door ex-Werktheater-acteur Frank Groothof, speelt Dora, een kleuter. Haar vader is bijna altijd op reis, en dus vertelt ze zichzelf maar het verhaal van Goudlokje en de drie beren – bij Dora zijn het er maar twee, evenveel als ze er zelf ter beschikking heeft, in pluche – en zij verzint er haar eigen varianten op. Waar Goudlokje "normaal" een harmonisch berengezinnetje aantreft in het bos waarin ze is verdwaald, blijkt nu de vader verdwenen te zijn, en met het berekind gaat ze hem zoeken, tot in de buik van een krokodil. Saskia Janse laat het verhaal van (rosse) Dora en Goudlokje steeds meer samenvallen, tot ze niet meer van elkaar te onderscheiden zijn. In tegenstelling tot de akoestisch-visuele spits technologie in *Sneeuwwitje*, hanteert *Goudlokje* een uiterste eenvoud: geen decor, enkel functionele objecten. De twee teddyberen, een kraai (een handpop) en negen blokken-uit-de-blokkendoos, dat is alles. Door de blokken te verschuiven, tovert Dora zes verschillende "landschappen" te voorschijn, kinderlijk geschilderd, met verrassende effecten, zoals b.v. het opduiken van de krokodil op het tropische eiland waar Dora en het beertje zijn geland. Janse en Groothof hebben de oorspronkelijke stof van het Goudlokje-sprookje omge-

Ritter – Dene – Voss (Thomas Bernhard) v.l.n.r. Ilse Uitterlinden – Leslie De Gruyter – Rosemie Bergmans – Foto Norbert Maes

bogen tot een verhaal over de "charmes van de eenzaamheid", over hoe een kind met haast niets om handen (cfr. de aanwezige rekwisieten) zijn verbeelding scherpert en een nu eens perverse dan weer romantisch-intieme fantasiewereld creëert. De bitterheid om de voortdurend afwezige vader klinkt tegelijk scherp door. *Goudlokje en de twee beren* is ook een riskante voorstelling, de kleuters kunnen het moeilijk krijgen als het verhaal kantelt en de personages van Dora en Goudlokje samenvloeien. De zoekende intimiteit eist een hoge concentratie, die niet makkelijk op te brengen is, maar waarop de routinier Saskia Janse na enige tijd wel zal weten in te spelen. Tegelijk maakt dit bewuste risico, dit tasten naar gevoelige plekken van de toeschouwer, de spannende charme van de voorstelling uit.

Klaas Tindemans

SNEEUWWITJE (HET SLAGWERKPROJECT)
idee: Jeroen Rooijackers en Louis Blonk; gezelschap: NJT; regie: Jeroen Rooijackers; spelers: Lisette Van Dommelen, Benno Van Leer, Bart Paulissen, Nora Romanesco,

Marjan Swart; muziekcomposities/slagwerkers: John May, Louis Blonk, Murk Jiskoot; decorontwerp: Marco Köller; kostuumontwerp: Marrit Van der Burght. Gezien: Beursschouwburg, 18 oktober 1987

"GOUDLOKJE" EN DE TWEE BEREN
gezelschap: Het Speeltheater (NL); spel, decor en poppen: Saskia Janse; regie: Frank Groothof. Gezien: Beursschouwburg, 25 oktober 1987

Korrekelder Brugge

Ritter Dene Voss

Thomas Bernhard heb ik tot op heden een begaafde maar vermoeiend gefrustreerde schrijver gevonden. Een moeilijk geval en vaak, wat we in het Vlaams, "een zaag" noemen. Maar dank zij de verrassende tentoonstelling, *Oog in Oog*, de beste manifestatie van Europalia Oostenrijk, is het me duidelijk ge-

worden dat zijn verbeten, verkrampte verhouding met de realiteit tot een kenmerk van de Oostenrijkse cultuur moet gerekend worden en meteen valt het me op, dat Bernhardt niet een zeldzame uitzondering is, maar in een lange rij thuishoort: het bittere van *Così Fan Tutte*, het macabere van Mahler, die zijn vijfde symfonie met een lange dodenmars begint, de verscheurde klanken die Alban Berg een man noemt, de gepijnigde erotiek van Schiele, de wrede waanzin van *De Strafkolonie* van Kafka, zo verontrustend omdat men een vreemde medeplichtigheid van de kant van de auteur vermoedt, het vreemde *Sauschlachten* van Peter Turrini, waarin een mens op het toneel als een varken geslacht wordt, de perverse, provocante schilderijen van Brus, de bloederige rituelen van Nikisch, de schokkende zelfportretten van Rainer – de reeks lijkt eindeloos, en plots heeft Bernhard vele collega's. En – natuurlijk – : dit alles zijn producten van een cultuur die ook Freud heeft voortgebracht.

Gelukkig, kunnen we denken, is er dan toch nog de schone logica van Wittgenstein, de triomf van de koele, positivistische rede, de nood-